

**ÅRSBERETNING FOR
ADVOKATBEVILLINGSNEMNDEN
2004**

Advokatbevillingsnemndens sammensetning.

Advokatbevillingsnemndens virksomhet og sammensetning følger av domstolloven § 226. Nemndens sammensetning har i 2004 vært slik:

Leder: Tingrettsdommer Anne Marie Aarrestad
(Varamedlem: Skifterettsdommer Tove Merete Voldbæk)

Medlem: Advokat Knut Lindboe
(Varamedlem: Advokat Mimi K. Berdal)

Medlem: Førstekonsulent Linette Heiberg
(Varamedlem: Underdirektør Axel Proet-Høst)

Advokatbevillingsnemndens sekretariatsfunksjon ivaretas av Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

Godtgjørelsen til Advokatbevillingsnemndens medlemmer og varamedlemmer fastsettes av Justisdepartementet og dekkes av Tilsynsrådet. Det ble utbetalt honorar til nemndens medlemmer for utført arbeid i 2004 med til sammen kr. 70.493,-. Kostnadene ved nemndens drift dekkes av det bidrag som landets praktiserende advokater og rettshjelpere årlig plikter å betale til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Regnskap og melding om nemndens virksomhet sendes hvert år til Justisdepartementet. Nemndens årsberetning blir også sendt landets praktiserende advokater og rettshjelpere.

Advokatbevillingsnemnden har i løpet av året avholdt 9 møter, herunder 3 telefonmøter.

Generelt om Advokatbevillingsnemnden.

Advokatbevillingsnemnden er disiplinær- og tilsynssystemets øverste organ. Dette innebærer at Advokatbevillingsnemnden – på sitt område – er overordnet de to øvrige organer i dette systemet; Tilsynsrådet for advokatvirksomhet og Disiplinærnemnden.

Advokatbevillingsnemnden behandler saker utelukkende på initiativ fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet eller Disiplinærnemnden, og har ikke anledning til selv å ta saker opp til behandling.

Forvaltnings- og offentlighetsloven gjelder for Advokatbevillingsnemndens virksomhet, med de begrensninger som følger av domstolloven § 226. Domstollovens habilitetsregler gjelder for nemndens medlemmer i den enkelte sak.

Advokatbevillingsnemndens virksomhet er nærmere omhandlet i advokatforskriften av 20. desember 1996 kapittel 6. Nemnden er klageinstans for vedtak som nevnt i domstolloven § 225 fjerde ledd, truffet av Tilsynsrådet. Dette gjelder vedtak som er til ugunst for den det retter seg mot, og klageadgangen omfatter bl.a. beslutning om oppnevning av forvalter, avslag på søknad om advokatbevilling, avslag på søknad om autorisasjon av advokatfullmektig og avslag på søknad om tillatelse til å utøve rettshjelpvirksomhet.

Advokatbevillingsnemnden avgjør saker etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden, som nevnt i domstolloven § 219 tredje ledd og § 230, jf. § 226 annet ledd. Bestemmelsene omfatter bl.a. tilbakekall av advokatbevillinger og nedleggelse av forbud mot at en person som har juridisk embetseksamen yter rettshjelp. Dersom Advokatbevillingsnemnden ikke tar Tilsynsrådets / Disiplinærnemndens forslag til følge, kan nemnden i stedet meddele vedkommende en irettesettelse eller en advarsel.

Advokatbevillingsnemndens vedtak om tilbakekall av advokatbevillinger og om tilbakekall av fullmektigautorisasjoner kan bringes inn for retten, som kan prøve alle sider av nemndens vedtak. Staten ved Advokatbevillingsnemnden er rett saksøkt. Reglene i tvistemålsloven kapittel 30 gjelder for eventuelle søksmål, og retten kan beslutte at vedtaket ikke skal ha virkning før det er avsagt dom eller endelig dom foreligger, jf. domstolloven § 230 første ledd i.f. Advokatbevillingsnemnden kan også selv treffe beslutning om å utsette iverksettingen av vedtaket til det foreligger endelig dom, jf. forvaltningsloven § 42.

Virksomheten i 2004

Advokatbevillingsnemnden har i 2004 behandlet til sammen 63 saker. Samtlige saker er mottatt fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

Advokatbevillingsnemnden har i 2004 tilbakekalt 10 advokatbevillinger. Dette innebærer en liten nedgang i forhold til 2003. Ett av Advokatbevillingsnemndens tilbakekallsvedtak fra 2004 er brakt inn for domstolene. Hovedforhandling i saken er foreløpig ikke berammet.

Advokatbevillingsnemnden har meddelt 9 irettesettelser. En av disse ble senere omgjort av nemnden. Dette er en markant nedgang fra antall

meddelte irettesettelser i 2003. Nedgangen antas å skyldes at Tilsynsrådet har nedlagt store ressurser i oppfølgingsarbeidet i forhold til advokatenes plikt til å betale bidrag og til å innsende revisorerklæring. Nemnden har videre meddelt 15 advarsler. Dette innebærer en viss økning fra antall meddelte advarsler i 2003.

I tilfeller hvor en advokats bevilling er tilbakekalt eller innlevert av vedkommende selv – og vedkommende søker om å få ny bevilling – avgjøres saken av Advokatbevillingsnemnden etter innstilling fra Tilsynsrådet. Advokatbevillingsnemnden fikk i løpet av 2004 7 slike søknader til behandling. 5 av søknadene ble innvilget.

Dersom en advokats bo kommer under konkursbehandling, trer advokatbevillingen ut av kraft inntil gjelden blir ordnet, jf. domstoloven § 230 annet ledd. Når vedkommende godtgjør at gjelden er ordnet, kan Advokatbevillingsnemnden etter søknad oppheve suspensjonen. Dersom det på et tidligere tidspunkt godtgjøres at konkursen ikke skyldes forhold som nevnt i domstoloven § 230 første ledd nummer 1, kan nemnden gi dispensasjon til å drive advokatvirksomhet trass i konkursen. Advokatbevillingsnemnden mottok 2 søknader i 2004 om dispensasjon fra suspensjon av advokatbevilling etter konkurs. Søknadene ble avslått.

Saker behandlet av Advokatbevillingsnemnden i anneninstans var klager på Tilsynsrådets vedtak, jf. domstoloven § 225 fjerde ledd. Nemnden behandlet 3 ordinære klagesaker. Se nærmere om dette nedenfor.

Aktuelle avgjørelser i 2004

1. Innberetninger etter bokettersyn.

Advokatbevillingsnemnden har i løpet av 2004 mottatt 2 innberetninger fra Tilsynsrådet som relaterer seg til avholdte bokettersyn. Advokatbevillingsnemnden besluttet i begge disse sakene å tilbakekalle advokatbevillingene på dette grunnlaget. Antallet innberetninger til Advokatbevillingsnemnden fra Tilsynsrådet på dette grunnlaget har hatt en markert nedgang siden 2003. Bakgrunnen for nedgangen skyldes blant annet at det har blitt avholdt færre bokettersyn i 2004 enn i 2003.

a) Advokaten hadde ikke overholdt sentrale bestemmelser i advokatforskriften kapittel 3, merverdiavgiftsloven og regnskapsloven. Videre hadde ikke advokaten innsendt lovpålagt revisorerklæring med vedlegg til Tilsynsrådet for regnskapsåret 2003. Advokaten hadde heller ikke betalt lovpålagt bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden for 2004. Advokaten hadde opptrådt i strid med merverdiavgiftsloven §§ 27, 29 flg., 44 annet og tredje ledd og 33. Videre ble advokaten bl.a. kritisert for at vedkommende ved enkelte anledninger ikke hadde behandlet betrodde midler som klientmidler, herunder satt midlene på klientbankkonto. Det var også ved flere anledninger blitt overført midler fra klientbankkonto, uten at det var grunnlag for dette. Forholdene ble

funnet å være svært alvorlige, særlig hensett til at forholdene hadde pågått over lang tid, og at advokaten syntes å mangle både vilje og evne til å innrette sine virksomheter i samsvar med bestemmelsene på området. Advokatbevillingsnemnden fant at advokaten hadde gjort seg skyldig i forhold som gjorde vedkommende uskikket til å drive advokatvirksomhet og også at vedkommende hadde mistet den tillit som er nødvendig i yrket, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 1. Advokatens advokatbevilling ble tilbakekalt i medhold av domstoloven § 230 første ledd nr. 1, 2 og 3. Advokaten ble også politianmeldt for forholdet.

b) Advokaten hadde bl.a. ikke overholdt sentrale regler for advokaters behandling av betroede midler, jf. advokatforskriften kapittel 3. Advokatens klientbankkonto var i realiteten blitt benyttet som driftskonto i en vesentlig del av 2002 og i hele 2003. Fra klientbankkontoen hadde advokaten foretatt en rekke inn- og utbetalinger vedrørende forretningsvirksomheten, og vedkommende hadde også foretatt transaksjoner av privat karakter. Forholdene ble ansett som meget graverende. Det ble vist til at det er helt elementært at klientmidler og andre betroede midler skal holdes atskilt fra advokatens driftsmidler og private midler. Det ble videre vist til at forholdet hadde pågått over relativt lang tid, og at advokaten syntes å mangle både vilje og evne til å innrette sin virksomhet i samsvar med bestemmelsene på området. Advokatbevillingsnemnden fant at advokaten hadde gjort seg skyldig i forhold som gjorde vedkommende uskikket til å drive advokatvirksomhet og også at advokaten hadde mistet den tillit som er nødvendig i yrket. Advokatens advokatbevilling ble tilbakekalt i medhold av domstoloven § 230 første ledd nr. 1 og 3.

2. Tilsynsrådets innberetninger av fristoversittelser.

Praktiserende advokater og rettshjelpere skal senest innen 1. april hvert år betale det lovbestemte bidraget til Tilsynsrådet, og for advokatenes del også til Disiplinærnemnden. Praktiserende advokater og rettshjelpere skal senest innen ovennevnte dato også innsende revisorerklæring med vedlegg til Tilsynsrådet.

Advokatbevillingsnemnden har behandlet innberetninger av til sammen 21 advokater og 2 rettshjelpere for mislighold av plikten til å betale bidrag og / eller plikten til innsendelse av revisorerklæring med vedlegg.

Av de innberettede advokater ble 1 innberettet som følge av manglende rettidig bidragsbetaling. Advokaten ble meddelt en irettesettelse for forholdet.

8 advokater ble innberettet som følge av manglende rettidig innsendelse av revisorerklæring med vedlegg. 2 av dem ble meddelt irettesettelser, 4 ble meddelt advarsler og 2 advokatbevillinger ble tilbakekalt.

12 advokater ble innberettet som følge av både manglende betaling av bidrag og manglende innsendelse av revisorerklæring med vedlegg. Av disse ble 5 meddelt irrettesettelser, 3 meddelt advarsler og 4 advokatbevillinger ble tilbakekalt. 2 rettshjelpere ble innberettet på samme grunnlag, og begge disse ble meddelt en advarsel for forholdet.

3. Tilsynsrådets innberetning som følge av manglende sikkerhetsstillelse.

Advokater som vil utøve advokatvirksomhet i eget navn, skal stille sikkerhet, jf. domstoloven § 222 første ledd første punktum. Sikkerheten skal være stillet før virksomheten settes i gang og så lenge den pågår, jf. advokatforskriften § 2-1 første ledd. Dersom en advokat misligholder plikten til å stille sikkerhet etter domstoloven § 222, kan Advokatbevillingsnemnden tilbakekalle hans advokatbevilling, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 2. I 2004 ble 1 advokat innberettet fra Tilsynsrådet som følge av manglende fornyet sikkerhetsstillelse, og vedkommendes advokatbevilling ble tilbakekalt av nemnden.

4. Advokatbevillingsnemndens avgjørelser i klagesaker.

Advokatbevillingsnemnden behandlet i 2004 til sammen 3 klager på Tilsynsrådets vedtak. 2 av klagesakene gjaldt Tilsynsrådets avslag på søknad om advokatbevilling. 1 klage gjaldt Tilsynsrådets vedtak om avslag på søknad om tillatelse til å yte rettshjelp innen spesielle rettsområder etter domstoloven § 218 annet ledd nr. 3. Ingen av klagen ble tatt til følge.

Klager på avslag på søknad om advokatbevilling.

a) Klageren hadde prosedert én sivil sak som advokatfullmektig. Klageren påberopte at han, i den tiden han hadde vært ansatt i et forvaltningsorgan, hadde prosedert ti saker i Fylkesnemnda for sosiale saker. Nemnden opprettholdt Tilsynsrådets avslag på søknad om advokatbevilling, idet de påberopte sakene fra Fylkesnemnda for sosiale saker ikke var prosedert i egenskap av å være autorisert advokatfullmektig, jf. domstoloven § 220 annet ledd nr. 2 bokstav a.

b) Klageren hadde prosedert én sivil sak og én straffesak som advokatfullmektig. Klageren hadde videre prosedert en rekke straffesaker som aktor da han var ansatt som politifullmektig. Nemnden opprettholdt Tilsynsrådets avslag på søknad om advokatbevilling, idet de påberopte straffesakene fra perioden som politifullmektig ikke var prosedert i egenskap av å være autorisert advokatfullmektig, jf. domstoloven § 220 annet ledd nr. 2 bokstav a. Klageren hadde heller ikke innehatt stillingen som politifullmektig i minst ett år, og vedkommende oppfylte dermed heller ikke kravet i advokatforskriften § 8-1 annet ledd, som fritar søkeren fra prosedyrekravet i slike tilfeller.

Klage på avslag på søknad om tillatelse til å yte rettshjelp innenfor spesielle rettsområder.

c) Den som har tilfredsstillende utdannelse innen spesielle rettsområder kan søke Tilsynsrådet om tillatelse til å yte rettshjelp på området, jf. domstolloven § 218 annet ledd nr. 3. Klageren hadde søkt Tilsynsrådet om tillatelse til å yte rettshjelp innen toll, merverdiavgift og særavgifter. Klageren påberopte utdannelse som ”advokatassistent DNA” som grunnlag for søknaden. Klageren hadde praksis fra forvaltningsorgan i ca. 2 år, praksis fra skatterådgivningsfirma i ca. 7 år og praksis fra advokatfirma i ca. 4 år. Nemnden opprettholdt Tilsynsrådets avslag på søknaden, idet klageren ikke ble ansett for å ha tilfredsstillende utdannelse innen de aktuelle rettsområdene. Advokatbevillingsnemnden var også av den oppfatning at hennes langvarige arbeidserfaring ikke kunne veie opp for manglende utdannelse.

5. Klagesaker for Sivilombudsmannen

I løpet av 2004 har ingen av Advokatbevillingsnemndens vedtak blitt klaget inn for Stortingets ombudsmann for forvaltningen. For så vidt gjelder 1 klagesak fra 2003, avga Stortingets ombudsmann for forvaltningen uttalelse i 2004:

Dersom en advokat blir siktet for en forbrytelse eller forseelse som kan medføre tap av advokatbevilling, kan Advokatbevillingsnemnden etter domstolloven § 230 fjerde ledd vedta å suspendere vedkommendes bevilling inntil saken er endelig avgjort. Advokatbevillingsnemnden vedtok i 2003 å suspendere en advokats advokatbevilling på dette grunnlaget. Advokaten var bl.a. siktet for å ha skaffet seg seksuell omgang ved misbruk av stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold ved at han hadde seksuell omgang med en kvinnelig klient. Han var videre siktet for forsøk på tilsvarende forhold overfor en annen kvinnelig klient. Saken er nærmere omhandlet i Advokatbevillingsnemndens årsberetning for 2003 (s. 7 og 8).

Denne saken ble i 2003 påklaget til Stortingets ombudsmann for forvaltningen. Det ble anført at det forelå saksbehandlingsfeil idet anmodningen om å få avgi møte for Advokatbevillingsnemnden fra den angjeldende advokat, ble avslått. Stortingets ombudsmann for forvaltningen avga uttalelse i saken 9. februar 2004. Han uttalte at det fremgår av advokatforskriften § 6-3 første ledd annet punktum at nemnden ”kan” avholde møte med partene for ”muntlig forhandling og bevisførsel”. Videre ble advokatforskriften § 6-3 forstått slik at den i større grad enn forvaltningsloven § 11 bokstav d overlater til forvaltningens skjønn om det er nødvendig med muntlig fremleggelse for Advokatbevillingsnemnden. Sentralt i Advokatbevillingsnemndens vurdering hadde vært om saken ville bli tilstrekkelig opplyst uten at den angjeldende advokat eller vedkommendes advokat fikk møte for nemnden, jf. advokatforskriften § 6-3 første ledd. Stortingets ombudsmann for forvaltningen uttalte videre at spørsmålet måtte

vurderes i forhold til det som var tema for nemndens avgjørelse. I den aktuelle saken skulle nemnden ta stilling til om advokatens advokatbevilling skulle suspenderes etter domstoloven § 230 fjerde ledd. Av bestemmelsen fremgår at suspensjonsspørsmålet er knyttet til om advokaten er siktet, og lovens system er at nemnden ikke skal overprøve grunnlaget for siktelsen. Grunnlaget for å ta ut siktelse avgjøres med endelig virkning av påtalemyndigheten. Stortingets ombudsmann for forvaltningen oppfattet det slik at den angjeldende advokatens anmodning om møterett for nemnden først og fremst var for å bestride grunnlaget for siktelsen. Stortingets ombudsmann for forvaltningen fant på bakgrunn av ovennevnte ikke å ha innvendinger mot nemndens vurderinger i forbindelse med anmodningen om personlig fremmøte for nemnden. Denne saken er også omtalt under punkt 8.

6. Avholdte hovedforhandlinger

Advokatbevillingsnemnden er saksøkt i 4 saker som omhandler samme tvistetema. Det er i alle sakene krevet erstatning for økonomisk tap etter tilbakekall av advokatbevilling som følge av at vedkommendes søknad om ny bevilling ikke ble etterkommet på et tidligere tidspunkt. Disse sakene er også omhandlet i Advokatbevillingsnemndens årsberetning for 2003 (s. 7).

1) Staten ved Advokatbevillingsnemnden ble frifunnet ved Oslo tingretts dom av 9. april 2003. Dommen ble påanket, og hovedforhandling for lagmannsretten ble avholdt i mai 2004. Borgarting lagmannsrett avsa dom den 17. juni 2004, hvoretter Staten ved Advokatbevillingsnemnden ble frifunnet under dissens. Dommen er påanket til Høyesterett, og saken er berammet til våren 2005.

2) Staten ved Advokatbevillingsnemnden ble frifunnet ved Oslo tingretts dom av 23. januar 2004. Dommen er påanket, og hovedforhandling for lagmannsretten er berammet til oktober 2005.

3) Hovedforhandling for tingretten er berammet til våren 2005.

4) Denne saken er stanset, i påvente av utfallet i de øvrige ovenfor nevnte dommer.

Advokatbevillingsnemnden ble i 2004 saksøkt av en tidligere advokat, med påstand om at nemndens vedtak om tilbakekall av vedkommendes advokatbevilling var ugyldig. Hovedforhandling i denne saken er ikke berammet.

7. Tilbakekall av advokatbevilling ved advokaters straffbare forhold.

Advokatbevillingsnemnden har i løpet av 2004 tilbakekalt 1 advokatbevilling grunnet rettskraftig dom i straffesak. Advokaten var domfelt for fremsetting av trusler mot egen familie, jf. straffeloven § 227 første ledd 1. straffealternativ, jf. annet ledd. Advokaten ble dømt til

fengsel i 90 dager. Advokaten hadde i tillegg vedtatt et forelegg for overtredelse av straffeloven § 390a i forbindelse med trusler knyttet til en straffesak der advokaten var oppnevnt som forsvarer. Advokatbevillingsnemnden fant at vilkårene for å tilbakekalle advokatens bevilling var til stede. Nemnden mente videre – av hensyn til publikums tillit til advokatstanden generelt, og til vedkommende advokat spesielt, at et tilbakekall av advokatbevilling var nødvendig i det herværende tilfellet, jf. domstolloven § 230 første ledd nr. 1. Nemnden viste til at det hadde skjedd en sammenblanding av advokatens rolle som privatperson og hans rolle som advokat i forbindelse med de forholdene han var blitt straffedømt for. Advokatbevillingsnemnden understreket også at den var av den klare oppfatning at tilbakekall av advokatbevilling ikke er å anse som straff i relasjon til EMK, og at forbudet mot dobbeltstraff således ikke kom til anvendelse i dette tilfellet.

8. Opphevelse av suspensjon av advokatbevilling etter domstolloven § 230 fjerde ledd.

Advokatbevillingsnemnden suspenderte i 2003 en advokats advokatbevilling etter domstolloven § 230 fjerde ledd som følge av at vedkommende bl.a. var siktet for å ha skaffet seg seksuell omgang ved misbruk av stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold ved at han hadde seksuell omgang med en kvinnelig klient. Saken er også nærmere omtalt på side 6. Den suspenderte advokaten ble frifunnet i tingretten for de straffbare forhold han var siktet for. Advokatbevillingsnemnden opphevet umiddelbart suspensjonen av advokatbevillingen på bakgrunn av den frifinnende tingrettsdommen og en konkret helhetsvurdering.

9. Problemstillinger knyttet til den Europeiske menneskerettskonvensjon.

Tilsynsrådets sekretariat ba i brev av 24. februar 2004 til Justisdepartementets lovavdeling om Lovavdelingens redegjørelse for enkelte problemstillinger knyttet til forholdet mellom den Europeiske menneskerettskonvensjon og Advokatbevillingsnemndens virksomhet. Ved brev av 4. juni 2004 ba Justisdepartementets lovavdeling om en nærmere angivelse fra Advokatbevillingsnemnden vedrørende hvilke anførsler i sammenheng med påstått strid mot EMK som nemnden møter i sin virksomhet. Advokatbevillingsnemnden avga ved brev av 19. august 2004 sin uttalelse til Lovavdelingen i denne saken. Nemnden har per i dag ikke mottatt noen tilbakemelding på sin henvendelse.

Oslo, 8. februar 2005.

Advokatbevillingsnemnden

Knut Lindboe

Trine Standal
Leder

Linette Heiberg